

ЦЕНТАР ЗА ЗАШТИТУ ПОТРОШАЧА "ФОРУМ" - НИШ

Ул. Цара Душана бр. 54, " Душанов базар",

II спрат, локал 220, 18.000 Ниш

Тел. 018 / 525 – 040, 064 / 11 – 97 – 301

www.forum-nis.org.rs , forumnis@mts.rs

КАКО СУ НАСТАЛИ МИЛИОНСКИ ДУГОВИ ГРАЂНА ЗА УТРОШЕНУ И НЕУТРОШЕНУ ЕЛЕКТРИЧНУ ЕНЕРГИЈУ

Зног вишегодишњег не разумевања наших политичара, и не решавања огромних проблема, које имају грађани Србије, морао сам да напишем овај чланак у нади да ће се ипак нешто променити. Реч је о покушају расветљавања настанка милионских дугова грађана према ЕПС-у за утрошену и неутрошену електричну енергију.

Настанак милионских дугова грађана за електричну енергију биће приказан на примеру грађана Ниша.

Град Ниш је у наикадашњој држави Југославији био један од највећих индустријских центара у земљи а и на Балкану. Само у Електронској индустрији је било запослено око 30.000 људи, у Машинској индустрији око 20.000, а Фабрика дувана Ниш, Фабрика пумпи Јастербац, Фабрика алуминијумских производа Нисал и још много других мањих фабрика је запошљавало око 10.000 људи.

У то време, грађани су редовно измиривали своје рачуне за електричну енергију и сваке године су ишли са породицама на море.

Пропаст привреде почео је увођењем економске блокаде СР Југославији и хипер инфлације деведесетих година прошлог века.

Прво су нестали индустријски гиганти: Електронска индустрија и Машинска индустрија, а затим и остали привредни субјекти.

Тако се на тржишту рада у Нишу нашло преко 50.000 незапослених и њихове породице нису имале новаца да прехране своје чланове а за плаћање комуналних услуга и електричне енергије није било никакве могућности.

Због овакве ситуације, без обзира на неплаћање рачуна за комуналне услуге и утрошак електричне енергије, грађанима су пружане ове услуге и редовно су им достављани рачуни.

Међутим, ти рачуни су сваког месеца увећавани за камату обрачунату конформном методом, што значи да је за сваки дан кашњења са плаћањем зарачунавана камата, затим је камата сабирана са главницом а затим се на тако увећану главницу поново зарачунавала камата, што представља класичан пример зарчунавања камате на камату, која је чланом 279. Закона о облигационим односима забрањена.

Иако смо сво време указивали да је примена конформне методе за обрачун затезне камате незаконита (камата на камату), то нико није уважавао. На тај начин су дугови грађана енормно незаконито увећавани и достизали милионске цифре.

Али није незаконити обрачун затезне камате једини разлог енормног увећавања дугова грађана. Тако је Електропривреда Србије, грађанима којима је због дугова искључена електрична енергија, наставила да сваког месеца доставља рачуне у којима је стајало да је потрошња 0 (нула), али им је фактурисана ангажована снага, мерно место и наравно затезна камата обрачуната конформном методом и на тај начин и даље увећавала дугове.

Није јасно какао су грађани могли да ангажују снагу ако им је искључена електрична енергија а наравно није постојао ни трошак мерног места, али се то свакако наплаћивало грађанима?!

У покушају да оспоримо примену конформне методе за обрачун затезне камате обратили смо се Уставном суду Србије. Постпак пред Уставним судом Србије за оцену уставности наплате затезне камате конформном методом је трајао неколико година. Најзад је, на седници одржаној 12. јула 2012.године Уставни суд Србије прогласио неуставном примену конформне методе за обрачун затезне камате и наложио забрану њене примене.

Иако у члану 60. Закона о Уставном суду стоји: ``**Закони и други општи акти за које је одлуком Уставног суда утврђено да нису у сагласности с Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима или законом, не могу се примењивати на односе који су настали пре дана објављивања одлуке Уставног суда, ако до тог дана нису правноснажно решени**`` , што значи да је требало извршити прерачун до тада зарачунате затезне камате простом методом. То није урађено па се и сада у тим дуговима налази затезна камата зарачуната конформном методом, коју је Уставни суд Србије прогласио неуставном.

Захтев за примену члана 60. Закона о Уставном суду смо упутили ЕПС-у и Министарству енергетике, али на тај захтев никада нисмо добили одговор.

Најзад је Врховни касциони суд дана 30. маја 2014. године објавио **ПРАВНИ СТАВ - О СПРОВОЂЕЊУ ИЗВРШЕЊА ИЗВРШНЕ ИСПРАВЕ ДОНЕТЕ ПРИМЕНОМ НЕУСТАВНОГ ПРОПИСА**, у коме је јасно дефинисан поступак да се затезна камата обрачуната конформном методом, почев од 03.марта 2001. године па надаље мора прерачунати методом простог интересног рачуна.

На тај начин би се дугови грађана умањили за преко 60%.

Међутим ни правни став Врховног касационог суда у Србији није обавезујући за ЕПС, већ се ти незаконити дугови и даље воде у књиговодству ЕПС-а и повремено се користе за учену потрошача, посебно приликом промене власника некретнина или установљавања неисправности мерног места. И ако се ради о дуговима који се законским путем због застарелости не могу наплатити јер се ради о дуговима који су настали пре 5 и више година а ти дугови према члану 378. Закона о облигационим односима застаревају за једну годину, а према члану 86. Закона о заштити потрошача забрањео је условаљавање прикључења-наставак пружања услуга плаћањем застарелих дугова, грађанима се поставља услов исплате таквог дуга да би могли да пренесу некретнину или да добију прикључење електричне енергије након отклањања неисправности на мерном месту.

Како су се дугови грађана за електричну енергију увећавали готово геометријском прогресијом, приказаћемо кроз пример једне четворочлане нишке породице у којој је отац био запослен у Машинској индустрији а мајка у Електронској индустрији, који су почетком 2000. године остали без посла. Отац је ишао по градилиштима да заради новац да би прехранео породицу а мајка је чувала двоје деце и одржавала кућу. Наравно, нису плаћали утрошену електричну енергију, јер нису имали новаца.

До 2005.године дуг за електричну енергију је достигао износ од 500.000 /(петстохиљада) динара, када их је ЕПС искључио са мреже. Од тада ова четворочлана породица живи без електричне енергије, али сваког месеца добија рачун у коме стоји да је потрошња 0 (нула), али им се фактурише нагажована снага, трошак мерног места и наравно затезна камата зарачуната конформном методом. Када нам се 2007. године овај брачни пар обратио, иако је две године живео без електричне енергије, на њиховом рачуну је приказан дуг који је премашио 1.000.000 (милион) динара.

Да ли неко у држави Србији има податак колико грађана у овој 2016.години, због овакве ситуације живи без електричне енергије!?.....

Верујте да тај број није мали.....

Ниш, 13.12.2016.год.

ПРЕДСЕДНИК
Мр Јован Јовановић